

## Advies Archeologische Monumentenzorg 2020-nr. 79

Selectieadvies

**Bevoegd gezag:** Gemeente Deurne  
Dhr. W. Kreike  
Postbus 3  
5750 AA Deurne

**Datum:** 7-4-2020

**Project:** *Archeologisch bureauonderzoek en verkennend booronderzoek  
Christinaplantsoen te Zeilberg, gemeente Deurne (Econsultancy),  
auteur P. Beurskens, d.d. 13-12-2019.*

**Van:** Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)  
Wal 28, Postbus 8035, 5601KA Eindhoven  
Mevr. drs. Ria Berkvens  
Tel. 088-3690638  
E-mail: [R.Berkvens@odzob.nl](mailto:R.Berkvens@odzob.nl)

### Inleiding

Econsultancy heeft in opdracht van BRO Tegelen een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor een plangebied gelegen aan de Christinaplantsoen te Zeilberg in de gemeente Deurne. De initiatiefnemer is voornemens nieuwbouw binnen het plangebied te realiseren. Het plangebied is momenteel bebouwd met enkele woningen en de daarbij horende tuinen liggend aan de straat 'Christinaplantsoen'. In het plangebied zijn 26 seniorenwoningen met een parkeerterrein gepland.

Doel van het bureauonderzoek was het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied. Het doel van het verkennende booronderzoek is om het archeologische verwachtingsmodel te toetsten aan de hand van de geomorfologie, de bodemopbouw en de bodemgesteldheid. Het resultaat van een inventariserend onderzoek is volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) een rapport met een waardering en een inhoudelijk (selectie-)advies (buiten normen van tijd en geld), aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden. Dit betekent, dat de veldactiviteiten uitgevoerd worden tot het niveau waarop deze beslissing gefundeerd genomen kan worden.

### Samenvatting van het rapport

|                                                             |
|-------------------------------------------------------------|
| Onderzoekskader RO: Omgevingsvergunning wijzigen bestemming |
| Groote plangebied: circa 1 ha                               |
| Onderzoeksperiode: okt. 2018                                |
| Opdrachtgever: BRO Tegelen                                  |
| Opdrachtnemer: Econsultancy                                 |

Op basis van het bureauonderzoek geldt er een lage archeologische verwachting voor het Paleolithicum en Mesolithicum. De landschappelijke locatie, ver van de beekdalen, was een ongeschikte locatie voor de jagers-verzamelaars. Voor de landbouwers tijdens het Neolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen was het een geschikte locatie voor bewoning en de bijhorende activiteiten. In de omgeving zijn geen sporen of vondsten uit deze periodes. Echter kunnen deze niet worden uitgesloten, dus geldt er een middelhoge verwachting. Er wordt geen bewoning tijdens de Late-Middeleeuwen verwacht. Waarschijnlijk was het plangebied in gebruik als landbouwgrond of voor industriële activiteiten. Er geldt dan ook een hoge verwachting voor het aantreffen van sporen en/of vondsten die hiermee in relatie kunnen worden gebracht. Het westelijk deel van het plangebied

is vanaf 1920 bebouwd. Deze woning wordt in de jaren '70 gesloopt. Mogelijk zijn er nog resten van deze historische bebouwing aanwezig in de bodem. Tevens bevindt zich een weg (zuidwestelijke naar noordoostelijke richting) in het plangebied. In en rond Zeilberg waren rond 1600 potten- en steenbakkers actief. Mogelijk zijn er resten van deze activiteiten aanwezig in het plangebied. Er geldt een hoge archeologische verwachting voor de Nieuwe tijd.

De aangetroffen bodemopbouw bestaat uit een circa 75-170 cm dikke verstoorde laag. Hieronder zijn de natuurlijke afzettingen, de C-horizont, aangetroffen. Vanwege de aanwezigheid van grind zijn deze afzettingen geïnterpreteerd als de rivierafzettingen van de Formatie van Beegden. De bodem bestaande uit een eerddek is niet aangetroffen. Tevens is het zanddek van de Formatie van Bortel niet aangetroffen. De afwezigheid van beide is te verklaren door de diepgaande versterking door de realisatie van de aanwezige bebouwing.

Vanwege de versterking in het plangebied kan worden geconcludeerd dat archeologische waarden niet meer in situ worden verwacht. De middelhoge verwachting voor het Neolithicum tot en met de Vroege-Middeleeuwen en de hoge verwachting voor de Late-Middeleeuwen en Nieuwe tijd kunnen worden bijgesteld naar laag. Op grond van de resultaten van het bureau- en veldonderzoek adviseert Econsultancy om het plangebied vrij te geven.

### Selectieadvies

Naar aanleiding van onze eerdere opmerkingen is het rapport iets aangepast en voldoet het aan de Kwaliteitsnorm van de Nederlandse Archeologie. Grootste omissie is echter het ontbreken van een plausibele verklaring voor de aangetroffen dikke versterkingslaag met baksteen- en puinfragmenten, die in dikte varieert van 75 tot 170 cm. Gesteld wordt dat deze veroorzaakt is door de aanwezige bebouwing. De fundering hiervan reikt echter niet verder dan 75 cm onder maaiveld en niet tot 170 cm. Daarbij wordt voorbij gegaan aan het feit dat hier in de omgeving van Zeilberg vanaf de 17<sup>e</sup> eeuw volop klei en leem werd gewonnen door de pottenbak- en steenbakkers. De vraag is dan ook of de aangetroffen versterkingen niet samenhangen met deze industrie? Boring 5 laat ook zien dat er een kleihoudende laag aanwezig was in het gebied. Jammer in dat licht is dan ook dat het aangetroffen baksteen in de boringen niet verder wordt beschreven. Betreffen dit mogelijk resten van de baksteenovens? En daarbij speelt mee dat over de potten- en steenbakkers in Zeilberg nog maar weinig bekend is zoals over de precieze locatie van de veldovens en leem- en veenwinning of wanneer de winning en productie hiervan precies begonnen is. Gezien de ligging van het plangebied in een vrij oud ontgonnen gebied, met in de nabijheid diverse vindplaatsen van pottenbakkers, lijkt de kans op sporen hiervan in het plangebied hoog. Ook de diverse toponiemen in het gebied wijzen op mogelijke grondstofwinning.

Gezien deze onduidelijkheid over de mogelijk aanwezige archeologische waarden, achten wij archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven in het plangebied noodzakelijk. Doel van dit vervolgonderzoek is het toetsen van de gespecificeerde verwachting. In het op te stellen PvE kan een fasering worden aangebracht waarbij na de eerste fase bekeken wordt of de bodem daadwerkelijk archeologische potentie heeft of niet. Dit vervolgonderzoek dient plaats te vinden aan de hand van een door het bevoegd gezag goedgekeurd programma van eisen en uitgevoerd te worden door een archeologisch bedrijf bevoegd tot het uitvoeren van archeologische opgravingen (Erfgoedwet 2016).

Op basis van de uitkomsten van dit proefsleuvenonderzoek beslist de gemeente of de archeologische waarden in voldoende mate zijn vastgesteld. Pas dan kan door de gemeente Deurne besloten worden hoe verder om te gaan met de mogelijk aanwezige archeologische waarden: behoud in situ, plaanpassing, vrijgave of opgraven, en of er nadere regels en voorschriften aan het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning gekoppeld moeten worden ter bescherming van de mogelijk aanwezige archeologische waarden.